

Összefoglaló és javaslatok

az orosz, ukrán, valamint belorusz exportban és kihelyezett gyártásban érdekelt vállalatok kormányzati támogatási csomagjának kidolgozásához

1

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) Magyar-Orosz Tagozatának (MOT) 2022. június 24-i elnökségi ülésén megtárgyalta az orosz-ukrán háborúnak a relációban érdekelt vállalatok tevékenységére gyakorolt negatív hatásait és a megsegítésükre javasolt intézkedések körét.

A hatások számbavétele az orosz, ukrán, valamint belorusz exportban és kihelyezett gyártásban érdekelt vállalatok tapasztalatain, a jelenlegi és korábbi MOT elnökségi ülésen elhangzott információkon alapul.

Az MKIK MOT elnökségének összefoglalója nem foglalkozik a háború által okozott közvetett gazdasági következményekkel, mint pl. az energiaárak, az infláció.

Háború előtti állapot:

A 2014. évi krími konfliktushoz kapcsolódó EU-szankciók és az arra válaszlépésként életbe léptetett orosz „ideiglenes beviteli korlátozások” átmenetileg visszavetette az Oroszországba irányuló magyar exportot. A 2014. évi export 2,7 milliárd USD-ről 2016-ra 1,6 milliárd USD-re csökkent.

Az ezt követő évek a visszazárkózásról szóltak. 2021-re sikerült az Oroszországba irányuló magyar exportot 2,1 milliárd USD-re növelni. A növekedés fontos elemei voltak:

- magyar és orosz vállalkozások fokozódó érdeklődése, aktivitása,
- magyar vállalatok befektetői aktivitása (Agrofeed, Sanatmetal, MProfood),
- folyamatosan javuló államközi kapcsolatok.

Jelenlegi helyzet:

A 2020-2021. években a COVID, 2022-ben az orosz-ukrán háborúba torkolló konfliktus a korábbiaknál jelentősebb mértékben veti vissza az Oroszországba és Ukrajnába irányuló magyar export volumenét. A csökkenés mértéke Oroszország esetében meghaladhatja a 30%-ot, ami 500 millió USD feletti árbevétel kiesést jelenthet, mellyel a magyar export 1,5 milliárd USD alá eshet vissza. A konfliktus elhúzódása, a szankciók mind szélesebb körű kiterjesztése esetén ennek mértéke még ennél is nagyobb lehet és a csökkenés meghaladhatja az 50%-ot, összegében az egymilliárd dollárt.

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Orosz Tagozat

A következő táblázat a magyar export alakulását mutatja a főbb árucsoportok szintjén 2022. első négy hónapjában:

(millió USD)

Megnevezés	Oroszország			Ukrajna			Belarusz		
	2021 jan-ápr	2022 jan-ápr	változás (2022/2021)	2021 jan-ápr	2022 jan-ápr	változás (2022/2021)	2021 jan-ápr	2022 jan-ápr	változás (2022/2021)
Összesen	794,0	495,6	62%	835,3	847,5	101%	42,7	37,1	87%
Élelmiszer, ital, dohány	78,8	82,1	104%	56,8	40,6	72%	6,9	8,6	124%
Nyersanyagok	17,4	16,7	96%	13,7	14,4	105%	0,3	0,3	112%
Energiahordozók	1,7	1,9	110%	35,2	257,3	731%	0,4	0,1	34%
Feldolgozott termékek	310,0	266,4	86%	298,7	238,4	80%	29,6	25,1	85%
Gépek, gépi berendezések	386,1	128,6	33%	430,8	296,8	69%	5,6	3,0	54%

Forrás: KSH, Statinfo

Az Oroszországba exportáló és oroszországi gyártással rendelkező vállalkozások a következő **nehézségekkel** küzdenek:

- szankció alá eső termékek exportjának tilalma Magyarországról;
- szankció által korlátozott gyártási alapanyagok exportjának tilalma Oroszországba az EU-tagországozból;
- szankció alá eső tartalék alkatrészek és karbantartási anyagok exportjának tilalma Oroszországba az EU-tagországozból;
- korlátozás hatálya alá eső termékek disztribúciós és menedzsment költségeinek terhei a bevételek csökkenése vagy elmaradása mellett;
- a logisztikai költségek 300%-os növekedése, a szállítási idő növekedése 3-5 napról 10-15 napra;
- az exportszállítmányok finanszírozásának nehézségei, több cég esetében ellehetetlenülése a hitelbiztosítások megszűnésének következtében;
- oroszországi gyártóbázissal rendelkező cégek esetében az alapanyag ellátási láncok megszakadása a szankciók és a beszállítók csökkenő finanszírozási hajlandósága következtében;
- deviza konvertálási és átutalási nehézségek.

Az Ukrajnába és Belaruszba exportáló, helyi disztribúcióval, illetve gyártással rendelkező vállalatok hasonló nagyságrendű problémákkal küzdenek.

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Orosz Tagozat

3

A szükséges támogatások elmaradása esetén a következő **következményekkel** lehet számolni:

- a magyar export jelentős visszaesése, magyar exportpozíciók elvesztése,
- magyar exportőrök szállításainak leállása, disztribúciós csatornák leépülése,
- leányvállalatok, közös vállalkozások bezárása, magyar gyártók kivonulása a piacról,
- magyar exporttermékek kiváltása orosz és távolkeleti gyártók termékeivel,
- orosz exporttól jelentős mértékben függő kis- és közepes vállalkozások nehéz helyzetbe kerülése, súlyos esetben működésképtelenné válása.

A fentiekben felsorolt következmények nem csak a következő hónapokban vagy egy-két évben, hanem hosszú távon komoly gondokat okozhat az Oroszországba, Ukrajnába és Beloruszba irányuló magyar exportban. Ugyanakkor, ha intézkedésekkel, célzott támogatásokkal megőrizzük az elmúlt években kiharcolt pozícióinkat, jó alapokat teremthetünk az újra induláshoz, amikor a háború után megindul a verseny az orosz, az ukrán és a belorusz piacokért.

A megfogalmazott javaslatokban különbséget teszünk a háború alatti (1–4), illetve utáni (5–6) idők támogatási lehetőségei, valamint az orosz, ukrán vagy belorusz piacokon már kint levők, illetve az ezekre a piacokra újonnan kitörekvő cégek között.

Fontosnak tartjuk, hogy csak olyan támogatási javaslatokat fogalmazzunk meg, amelyek megfelelnek a mindenkor európai uniós szankciós előírásoknak.

A MKIK Magyar-Orosz Tagozatának elnöksége a következőket javasolja:

1. Célzott támogatási rendszer kidolgozása az orosz, az ukrán és a belorusz piacokra exportáló, illetve az ott gyártó, vagy kereskedő vállalatokkal rendelkező magyar vállalkozások részére a háború időszakában. A támogatás a marketing és új piaci megjelenés helyett a három piac valamelyikén már jelen levő export- és gyártó tevékenységet végző magyar cégeket célozza meg.
2. A termékexport támogatásának eszközeként a szállítási költségekhez történő hozzájárulást javasoljuk, mely garantálja, hogy a valós export részesüljön támogatásban. A cégeknek exportgaranciára, MEHIB biztosításra van szükségük.
3. A jelenleg oroszországi, ukrainai és belorusz gyártóüzemet, kereskedő vállalatot működtető magyar vállalkozások támogatása specifikus információkkal pozícióik megtartása érdekében, pl. a finanszírozásra vonatkozóan (milyen bankokon keresztül lehet a régióban dolgozni).
4. Speciális exporthitel-biztosítási rendszer kidolgozása állami garanciákkal a magas kockázati besorolású országok miatt (Ukrajna: 7, Oroszország és Belorusz: 6).

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Orosz Tagozat

5. A háború utáni időszakban a piacon már kint levő cégek bővíthetik kinti kapacitásaikat vagy új profilt alakíthatnak ki. Számukra egy speciális ösztönző rendszer kidolgozása szükséges oroszországi, ukrajnai gyártóhelyek megszerzéséhez, a gyártás előkészítéséhez.
6. Tervek készítése a háborút követő támogatási rendszerhez, mely a piacépítési, promóciós tevékenységet vállalat- és teljesítmény-centrikus elven támogatja a piacon újonnan megjelenő cégek esetében.
7. A javasolt támogatások vállalati körének kijelöléséhez javasoljuk igénybe venni a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és a 23 területi kereskedelmi és iparkamara vállalati kapcsolatrendszerét.

4

Budapest, 2022. július 12.

Szekeres István
elnök